

Z literatury.

Revue bibliographique.

Inż. J. J. Karpiński: **Korniki (*Ipidae*) Puszczy Białowieskiej. — (*Borkenkäfer des Białowieża - Urwaldes*). (1 tablica i 1 fig. w tekście; 22 str. 8°).**

W zeszycie 1. tomu X. (1931) Polskiego Pisma Entomologicznego (Bulletin entomologique de la Pologne) ukazała się praca inż. J. J. Karpińskiego, nadleśniczego nadleśnictwa Rezerwat w Puszczy Białowieskiej, która, jak autor w uwadze zaznacza, stanowi fragment obszerniejszej monografji p. t. „Fauna korników (*Ipidae*) Puszczy Białowieskiej, na tle występujących tu typów drzewostanów“. Praca jest drukowana po polsku z niemieckim skrótem.

W ciągu stosunkowo krótkiego czasu, bo w ciągu zaledwie 2 lat, zdołał autor odszukać w lesie białowieskim 53 gatunków korników tak, że obecnie fauna korników puszczy liczy 58 gatunków, jeżeli doliczymy 5 gatunków (*Trypophloeus asperatus* Gyll.; *Anisandrus dispar* Fabr.; *Xyleborinus saxeseni* Ratzb.; *Orthotomicus longicollis* Gyll.; *Platypus cylindrus* Fabr.), które wykazali inni autorzy, których atoli dotąd nie zdołał odszukać Karpiński. Po raz pierwszy wykazuje autor 20 gatunków, a mianowicie: *Scolytus scolytus* Fbr.; *S. mali* Bechst.; *S. carpini* Ratzb.; *S. rugulosus* Ratzb.; *S. multistriatus* Mrsh.; *Hylesinus toranio* Bernard (*H. oleiperda* Fbr.); *Xylechinus pilosus* Ratzb.; *Hylurgus ligniperda* Fbr.; *Hylastes opacus* Er.; *Polygraphus subopacus* Thoms.; *Carphoborus cholodkovskyi* Spess.; *Xyloterus signatus* Fbr.; *Lymantor coryli* Perris.; *Pityophthorus trögardhi* Spess.; *P. morozovi* Spess.; *Pityogenes trepanatus* Nördl.; *P. monacensis* Fuchs; *Ips amitinus* Eichh.; *I. duplicatus* Sahlb. i *Orthotomicus starki* Spess. Nowemi gatunkami, nie tylko dla Białowieży i Polski, lecz dla Europy środkowej są 4 gatunki: *C. cholodkovskyi*; *P. trögardhi*; *P. morozovi* i *O. starki*. Nowem stanowiskiem dla Europy środkowej jest Białowieża dla gatunku *P. monacensis*, u którego autor ponadto odróżnia nową odmianę: *P. monacensis* var. *białowieżensis* Karp.

Natomiast wyrzuca autor ze spisu korników puszczy kornika krzywozębnego (*Pityokteines curvidens* Germ.), którego mimo usilnych starań nie zdołał odnaleść

w kępie jodłowej puszczy. Z tego faktu wyciąga autor, zdaje się, słuszny wniosek; że jodła w puszczy nie jest drzewem rodzimem. Ponadto wykreśla autor ze spisu korników puszczy gatunek *Pityophthorus pityographus* Ratzb., który niezawodnie dostał się do wykazu przez omyłkowe oznaczenie gatunku.

Praca powyższa jest tem cenniejsza przez to, że autor nie zadawała się samem tylko wyliczeniem gatunków, lecz raczej daje także cenne bardzo uwagi biologiczne i różnice morfologiczne gatunków pokrewnych. Wdzięcznem zadaniem współpracy faunistów polskich z botanikami byłoby obecnie stwierdzenie, czy gatunki korników ze świerka takie jak *Pityophthorus micrographus* L., *P. trögardhi*, *P. morozovi* i *O. starki*, które są gatunkami znanymi dotychczas tylko z Europy północnej (Szwecja) lub wschodniej (Rosja) znajdują się również w południowo-zachodnim zasięgu świerka. Gdyby ich bowiem nie zdołano tamże odszukać, byłoby to ważnym dowodem dysjunkcji świerka w Polsce. A. Kozikowski.

A. Czudek: Głuszc (Tetrao urogallus L.) w lasach śląskich. Przyczynek do znajomości fauny Województwa Śląskiego. — Wydawnictwo Muzeum Śląskiego w Katowicach. Dział III. Nr. 5. Katowice 1931, str. 51.

Autor opracował monograficznie występowanie Głuszca na terenie Województwa Śląskiego, omawiając dokładnie historję polowań i hodowli od r. 1852, statystykę tokowisk i odstrzału, szereg faktów z biologji, wpływ przemysłowienia na kurczenie się zasięgu i perspektywy dalszego zachowania tego gatunku. W Województwie Śląskiem żyło w październiku 1930, około 222 sztuk głuszców. a to w Wiśle ± 130 , w Istebnej ± 60 , w Ustroniu ± 20 i w Brennej ± 12 . W Polsce całej ocenia autor ilość głuszców na sztuk około 2.500.

Interesującą dla myśliwego i ornitologa rozprawę zdobią mapki przedstawiające rozsiedlenie omawianego gatunku na Śląsku i w Polsce oraz fotografie wypchanych okazów i miejsc występowania. R. Kuntze.

Antoni Wierzbicki: O gospodarstwie bezzębem i o jego wpływie na warunki siedliskowe i strukturę drzewostanu. — Warszawa 1931, str. 103 (cena 3.50 zł.)

Publikacja ta ukazała się nakładem Księgarni Rolniczej w Warszawie, jako praca inżynierska, wykonana w Zakładzie Urządzania Lasu S. G. G. W.

Na całość składa się 5 rozdziałów: 1) uwagi o dotychczasowem gospodarstwie leśnem, 2) metoda kontroli Gurnaud'a - Biolley'a, 3) las ciągły Möller'a, 4) gospodarstwo bezzębem a warunki siedliskowe, 5) gospodarstwo bezzębem a struktura drzewostanu

Autor przedstawivszy podstawy teoretyczne i niektóre próby zastosowania praktycznego t. zw. gospodarstwa bezzębem, dochodzi do wniosku, że „gospodarstwo bezzębem na ogół czyni zadość warunkom racjonalnej i intensywnej produkcji leśnej“ a „jego realizacja przyczynia się w sposób istotny do postępu wiedzy leśnej“. K. Pilat.

Inż. St. Chmielowiec: „System gospodarstwa smugowo-przerębem K. Wagnera“ (przekład). — Warszawa 1931. T. I, str. 92.

Autor oparł się na dwóch dziełach K. Wagnera („Grundlagen der räumlichen Ordnung“ i „Blendersaumschlag und sein System“), łącząc je w przekładzie w jedną

całość, po pewnej przeróbce i skróceniu wspomnianych obu prac Wagnerowskich. Tom I. przekładu zawiera podstawy porządku przestrzennego i obejmuje 6 dużych rozdziałów: hodowla, ochrona, użytkowanie, administracja, statyka i regulacja dochodów.

Udostępnienie ogółowi naszych leśników - praktyków znajomości systemu gospodarstwa Wagnera, w znacznym stopniu nadającego się do naszych stosunków, należy uważać za cenny i pożądany wysiłek.

K. Pilat.

Władysław Midowicz: „**Babia Góra**“ (Monografia turystyczna).
Żywiec 1930, str. 46.

Praca ta daje syntetyczne ujęcie zasadniczych czynników przyrodniczych i turystycznych najwspanialszej grupy górskiej Beskidów Zachodnich, która w niedalekiej przyszłości ma być zamieniona na Park Narodowy. W wyszerpujący sposób opisuje autor położenie, budowę, rzeźbę, klimat, nawodnienie, florę, faunę i gospodarke turystyczną Babiej Góry. Praca zasługuje również na szczególną uwagę leśników.

K. Pilat.